

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Economie van het fiscaal vestigingsklimaat

Baarsma, B.; Kerste, M.

Publication date

2015

Document Version

Final published version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Baarsma, B., & Kerste, M. (2015). *Economie van het fiscaal vestigingsklimaat*. (SEO-rapport; No. 2015-29). SEO Economisch Onderzoek. <http://www.seo.nl/pagina/article/notitie-economie-van-het-fiscaal-vestigingsklimaat/>

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Notitie Economie van het fiscaal vestigingsklimaat

datum 12 mei 2015
aan Ministerie van Financiën
van Barbara Baarsma en Marco Kerste

Samenvattend: Lessen voor Nederlandse inzet t.a.v. fiscaal beleid

Nederland is ook fiscaal gezien een aantrekkelijk vestigingsland. Welke fiscale regelingen zou Nederland in het internationale debat moeten verdedigen? En op welke onderdelen zou Nederland juist mee moeten bewegen of zelfs proactief optreden? Als economen achten wij het raadzaam de regelingen op het gebied van substance, het verdragen netwerk en de rullingpraktijk te verdedigen, proactief op te treden ten aanzien van de deelnemingsvrijstelling en het gebrek aan bronheffing op uitgaande rente en royalty, en mee te bewegen wat betreft de andere regelingen. In deze notitie wordt in detail ingegaan op de belangrijkste onderdelen van het Nederlandse fiscale klimaat.

De rol van *low tax jurisdictions* wordt in de internationale beleidsdiscussie over belastingontwijking onvoldoende erkend als startpunt om tot oplossingen te komen. Nederland is een fiscaal doorvoerland. Het risico bestaat dat amper tot geen belasting wordt betaald in de gehele keten waar Nederland deel van uitmaakt, als Nederlandse bfi's worden gebruikt om bronbelasting te reduceren en zich ergens in deze keten een *low tax jurisdiction* bevindt. Een belangrijk deel van de belastingontwijking, waarbij Nederland gebruikt wordt als onderdeel van ongewenste structuren, relateert daardoor aan de doorstroom vanuit of naar *low tax jurisdictions* via bfi's.

Wij pleiten voor oplossingen die zich richten op het belemmeren van rente- en royaltystromen (via bfi's) naar *low tax jurisdictions* en nader onderzoek naar de exacte gevolgen van dividendstromen uit *low tax jurisdictions* (via bfi's).

Dit verlaagt ook de druk op substance criteria als oplossing om alle mogelijke ongewenste structuren te voorkomen en mitigeert het risico dat via aangescherpte substance criteria belemmeringen worden opgeworpen voor onschadelijke structuren.

Vooralsnog lijkt de nadruk bij transparantie en gegevensuitwisseling te liggen op het faciliteren van het voorkomen van ongewenste structuren, waarbij informatie vooral wordt gedeeld tussen belastingdiensten. Transparantie zou verbreed moeten worden naar (a) de mogelijkheid voor aandeelhouders om nadrukkelijker een oordeel te kunnen vellen over de totale 'fiscale footprint' van de multinationals waarin zij investeren en (b) consumenten zouden meer aangrijpingspunten moeten worden gegeven om 'te stemmen met de voeten'.

Van prima tot paria

1. Lange tijd waren fiscale constructies voor multinationals een geaccepteerd en misschien zelfs wel gewaardeerd onderdeel van het vestigingsbeleid van een land. Een groot deel van de aantrekkelijke onderdelen in het Nederlandse fiscale regime is gericht op het voorkomen van dubbele belastingheffing. Dat is goed voor de wereldhandel en faciliteert optimale allocatie van kapitaal. Als kleine, open economie heeft Nederland hier veel baat bij.
 - a) Concreet is het voor Nederland relevant te voorkomen dat Nederlandse bedrijven die zich in het buitenland vestigen meer belasting moeten betalen dan lokale bedrijven, waardoor zij een concurrentienadeel zouden hebben. Hiertoe zijn bijvoorbeeld belastingverdragen en de deelnemingsvrijstelling van belang.
 - b) Ook het omgekeerde is relevant: voorkomen moet worden dat buitenlandse bedrijven die zich in Nederland willen vestigen meer belasting moeten betalen dan Nederlandse bedrijven. Hiertoe is bijvoorbeeld het ontbreken van bronheffing op uitgaande rente en royalty van belang, alsmede de belastingverdragen.¹
2. Wereldwijd, in Europa en ook binnen Nederland is de appreciatie van fiscaal vestigingsbeleid echter veranderd. Met name bijzondere financiële instellingen (bfi's; 'brievenbusmaatschappijen' in de volksmond) staan in een kwaad daglicht. Dit zouden lege hulzen zijn die niks toevoegen aan de Nederlandse economie en alleen maar gebruikt worden om minder of zelfs geen belasting te betalen.
3. In werkelijkheid betalen bfi's belasting in Nederland² en genereren ze omzet³ voor de zakelijke dienstverlening. Ook leveren bfi's werkgelegenheid op, niet alleen bij advocaten, fiscalisten en trustkantoren, maar ook bij brievenbusmaatschappijen zelf werken mensen: per bfi werken gemiddeld 3,31 fte. Desalniettemin werkt bij 87% van de bfi's niemand. Tabel 1 vat het economisch belang samen.

Tabel 1: Het economisch belang van bfi's (2012, bedragen x €1 mln.)

Effect	In € mln.	In fte
Betaalde belasting door bfi's	1.444-2.513	
Loonkosten	275-336*	3.932-6.118**
Omzet zakelijke dienstverlening en algemene kosten ten behoeve van bfi's	400-700	3.636-8.571***
Omzet zakelijke dienstverlening in verband met opzetten bfi	66-142	
Totaal economisch belang	2.186-3.692	7.568-14.689

Bron: Baarsma, Kerste en Weda (2014, p.220).

4. In het huidige politieke en maatschappelijke klimaat spelen deze voordelen een minder belangrijke rol dan de nadelen van fiscale constructies voor multinationals. Een belangrijk nadeel van bfi's is dat ze niet alleen gebruikt kunnen worden om dubbele belastingheffing te

¹ Belastingverdragen kunnen zowel toezien op (een lagere) bronheffing vanuit Nederland als op (een lagere) bronheffing van het andere verdragsland naar Nederland.

² Het gaat om vennootschapsbelasting, werkgeverslasten en bronbelasting over uitgekeerd dividend.

³ Hierin zijn niet de bedragen opgenomen van diensten die zakelijke dienstverleners verrichten voor hoofdkantoren die hier gevestigd zijn uit hoofde van het fiscale vestigingsklimaat, maar die geen gebruik maken van bfi's. Anderzijds is het de vraag of de baten van bfi's volledig moeten worden toegeschreven aan het fiscale vestigingsklimaat. Sommige multinationals zijn in Nederland gevestigd om andere redenen, en maken vervolgens ook gebruik van bfi's.

voorkomen, maar ook om überhaupt geen belasting te betalen. In het geval dat illegaal gebeurt, is sprake van *belastingontduiking*. Over het uitbannen daarvan is in Nederland geen discussie. De discussie gaat over het op legale wijze met bfi's voorkomen dat belasting wordt betaald. Het is deze *belastingontwijking* die maakt dat het sentiment rond bfi's is omgeslagen van prima tot paria.

Gooi het kind niet met het badwater weg

5. Bij de maatschappelijke verontwaardiging over belastingontwijking gaat het niet zo zeer om de mogelijkheid dat Nederland zelf belasting misloopt doordat buitenlandse bedrijven Nederlandse bfi's gebruiken om hun belastingdruk te verminderen. Wel gaat het om de belasting die via Nederlandse bfi's wordt ontweken, en ten koste gaat van andere landen.
 - a) Dit geldt in ieder geval voor rente- en royaltystromen die via bfi's doorstromen naar *low tax jurisdictions*. Ons onderzoek⁴ wijst uit dat de rentestromen via bfi's waarover op deze manier amper tot geen belasting wordt betaald in de periode 2006-2012 gemiddeld tussen de €1,5 en €4,6 miljard per jaar bedroegen.⁵ De bandbreedte in de bedragen wordt bepaald door verschillende definities van *low tax jurisdictions*.
 - b) Waarschijnlijk geldt dit ook voor (een deel van de) dividendstromen die vanuit *low tax jurisdictions* via bfi's naar andere landen stromen. De dividendstromen via bfi's waarover op deze manier amper tot geen belasting wordt betaald in de periode 2006-2012 gemiddeld tussen de €8,3 en €30,2 miljard per jaar bedroegen.⁶
6. Belastingontwijking via Nederlandse bfi's en verdragen levert reputatieschade op voor Nederland als (fiscaal) vestigingsland.
 - a) Bedrijven die zich willen profileren als 'fair' in termen van belasting betalen kunnen Nederland gaan mijden, omdat aanwezigheid hier de indruk kan wekken belasting te willen ontwijken.
 - b) Daarnaast leidt een slechte reputatie tot het risico dat er wijzigingen zullen volgen, wat weer reden kan zijn voor bedrijven die juist fiscale optimalisatie voorstaan om hier weg te blijven.
7. Relevant is dat slechts een paar procent van de bfi's zich bezig houdt met deze ontwijkingsactiviteiten. Ondanks de grote bedragen die hiermee gemoeid zijn, is van een groot deel van de bfi's aannemelijk dat zij niet gericht zijn op belastingontwijking. De brede reikwijdte van aangekondigde beleidsmaatregelen vormt een risico voor *overshooting*.
8. In Nederland spelen ook ontwikkelingslanden een belangrijke rol in de discussie over het fiscale vestigingsklimaat. Belastingverdragen die Nederland afsluit met ontwikkelingslanden zouden ertoe leiden dat die landen minder belastinginkomsten kunnen genereren.⁷

⁴ Bedragen gebaseerd op Baarsma, Kerste en Weda (2014). Dit boek is voor de geïnteresseerde deelnemer aan de discussie op 19 mei 2015 in het Catshuis beschikbaar.

⁵ Voor royaltystromen konden deze bedragen niet berekend worden vanwege mogelijk risico op herleidbaarheid naar individuele bfi's.

⁶ Kijken we naar de 'minimale definitie' van een *low tax jurisdiction*, dus naar dividend ontvangen door bfi's uit jurisdicties met een winstbelasting kleiner dan 10%, dan bestaat de top 3 van die jurisdicties in 2012 uit Bermuda, Guernsey en Jersey – gevolgd door Bahrein, Verenigde Arabische Emiraten, Kaaimaneilanden en Malta. Het is aannemelijk dat een groot deel van dividenden uit dergelijke jurisdicties (in totaal €1,5 miljard in 2012, en €8,3 miljard in de periode 2006-2012) samenhangt met belastingontwijking.

⁷ Bedragen gebaseerd op Baarsma, Kerste en Weda (2014).

- a) Ontwikkelingslanden zijn hierdoor in de periode 2010-2012 ongeveer €180 miljoen per jaar misgelopen als wordt uitgegaan van lage inkomens- en lagere middeninkomenslanden. Wanneer ook hogere middeninkomenslanden zoals Rusland, Mexico, Zuid-Afrika en Argentinië meetellen in de berekeningen, bedraagt de belastingderving gemiddeld ongeveer €810 miljoen euro per jaar.⁸
- b) Het tegenargument hier is dat ontwikkelingslanden zelf de verdragen met Nederland aangaan, en dat tegenover de lagere belastingopbrengsten mogelijk bijvoorbeeld ook hogere investeringen staan. Het is echter de vraag of ontwikkelingslanden voldoende expertise in huis hebben om deze afweging te maken.
9. In het vervolg van deze notitie lopen we 7 bepalende elementen van het Nederlandse fiscale stelsel voor multinationals langs. Per element geven we aan of het volgens ons op economische gronden verstandig is om actie te ondernemen (a) door mee te bewegen met wat in internationale gremia als OECD en EC wordt gevraagd, of (b) door vooruit te lopen op deze discussies en als Nederland al maatregelen te nemen los van of dat in het buitenland al gebeurt, of (c) door de elementen van het Nederlandse fiscale klimaat te verdedigen. Tabel 2 vat de resultaten samen.

Tabel 2: Overzicht met acties ten aanzien van de 7 belangrijkste elementen van het Nederlandse fiscale klimaat voor multinationals

Element	Meebewegen	Vooroplopen	Verdedigen
Substance eisen			X
Deelnemingsvrijstelling		X	
Nul tarief bronbelasting vanuit NL betaalde royalty en rente		X	
Verdragennetwerk	X		X
Verdragennetwerk ontwikkelingslanden	X		
Innovatiebox	X		
Ruling praktijk	X		X

Bron: SEO Economisch Onderzoek.

Substance: internationaal verdedigen

10. Nederland loopt internationaal niet uit de pas in termen van substance vereisten⁹, en daarvan is al helemaal geen sprake meer sinds de aanscherping in 2013.
11. Multinationals kunnen vele redenen hebben om zich hier met een bfi te vestigen. Het risico bestaat dat aanvullende substance-criteria activiteiten worden tegengehouden die los staan van ongewenste structuren, en daarmee tevens invloed zullen hebben op de bredere vestiging van hoofdkantoren en werkmaatschappijen
12. Aanscherping van substance-eisen is op zichzelf onvoldoende om ongewenst geachte belastingontwijking te voorkomen. Ter illustratie nemen we de soms geopperde ideeën voor een minimum aantal fte voor bfi's. Dit zou in Nederland in theorie leiden tot sluiting van circa 90% van de bfi's, omdat daar thans niemand werkt. In de praktijk zullen bfi's waarschijnlijk

⁸ In de media circuleren verschillende bedragen op basis van verschillende onderzoeken. Een nadere analyse van deze verschillende onderzoeken laat zien dat de onderzoeken op ongeveer dezelfde bedragen uitkomen als appels met appels worden vergeleken. Een belangrijk element hierin is het al dan niet opnemen van hogere middeninkomenslanden in de definitie van ontwikkelingslanden.

⁹ Kerste et al. (2013) op basis van een survey door Deloitte in 2013 (Deloitte, 2013).

extra personeel in dienst nemen, overigens zonder dat dit hoeft te duiden op (additionele) reële activiteiten. Bovendien zal deze fte-eis amper effect hebben op ongewenste structuren. Een ander voorbeeld: een geïsoleerde eis aan commercieel inkomen zou structuren belemmeren waarin een bfi functioneert als cash management of administratief centrum.

13. Aanpassing van de Nederlandse regels leidt hoogstwaarschijnlijk niet tot vermindering van belastingontwijking, eerder tot verplaatsing. De enige zinvolle aanpak is internationaal.
14. In dezelfde lijn als bij substance moet Nederland beducht zijn op al te lichtvaardige aanpassingen bij de *principle-purpose test*. Onderzoek door SEO toont aan dat er diverse hoofdvormen van bfi's zijn (houdster-, financierings-, en royaltymaatschappijen, SPV's) maar dat bijna de helft uit mengvormen bestaat. Fiscale motieven kunnen vermengd zijn met andere motieven en kunnen een grotere of kleinere rol spelen. Nederland kan zich hier tegen wapenen door een gedetailleerd zicht op de mogelijke functies en intenties van de voor Nederland relevante structuren en transacties en een oordeel over het ongewenste deel daarvan.

Deelnemingsvrijstelling: nader onderzoek naar uitsluiten *tax havens*

15. De deelnemingsvrijstelling is een klassieke vorm van het voorkomen van dubbele belastingheffing. Winst wordt over het algemeen immer al belast in het land waar de winst gemaakt wordt. Als ontvangen dividend in een ander lande belast zou worden, resulteert dubbele belastingheffing. Het Verenigd Koninkrijk en Zwitserland hanteren soortgelijke vrijstellingen, en Ierland een systeem dat tot soortgelijke uitkomsten leidt.¹⁰
16. Hoewel de deelnemingsvrijstelling een voor Nederland relevante regeling is, die in beginsel een gedegen onderbouwing heeft, bestaan er risico's die impact kunnen hebben op de positie van Nederland binnen de bredere discussie over belastingontwijking.
 - a) Een voorwaarde om gebruik te maken van de deelnemingsvrijstelling is dat het bronland een 'redelijke' winstbelasting heft (10%). Echter, zolang een deelneming als 'actief' wordt geclassificeerd, is het volledige inkomen vrijgesteld ongeacht het winstbelastingtarief in het bronland. Winst uit de spreekwoordelijke fabriek op de Kaaimaneilanden die aan een Nederlandse moeder wordt uitgekeerd, wordt dus in het bronland noch in Nederland belast.
 - b) Het standpunt van de Nederlandse belastingdienst is daarbij dat een land zelf mag bepalen in hoeverre zij 'reële activiteiten' belast. Dit maakt Nederland kwetsbaar omdat uit ons onderzoek blijkt dat substantiële bedragen aan dividend uit zogenaamde *low tax jurisdictions* (zoals Bermuda, Guernsey, Jersey, Kaaimaneilanden en Malta) via bfi's naar andere landen stromen. Het is twijfelachtig of hier daadwerkelijk reële activiteiten aan ten grondslag liggen.
 - c) Het is waarschijnlijk dat hier sprake is van ongewenste structuren die gefaciliteerd worden door een specifiek onderdeel van de deelnemingsvrijstelling. Het verdient ten minste nader onderzoek naar de merites van het uitsluiten van de vrijstelling van dividendstromen die vanuit 'reële activiteiten' in *low tax jurisdictions* via bfi's naar andere landen stromen.

¹⁰ Zie Bellingwout et al. (2012).

Geen bronbelasting over vanuit NL betaalde rente en royalty: uitsluiten *tax havens*

17. Bronbelasting op rente en royalty kan leiden tot dubbele belastingheffing als in het ontvangende land ook (winst)belasting over deze stromen wordt geheven. Het ontbreken van bronbelasting op uitgaande rente en royalty is daarmee een manier om dubbele heffing te voorkomen. Net zoals met de deelnemingsvrijstelling geldt dat Nederland hiermee aantrekkelijk wordt voor buitenlandse bedrijven.
18. De Nederlandse regeling is op het eerste oog in lijn met Europese regelgeving. Belangrijk verschil met de EC Rente-Royalty Richtlijn is dat de Nederlandse regeling ook strekt tot landen buiten de EU, waar het niet altijd zo is dat in het ontvangende land ook daadwerkelijk winstbelasting wordt betaald over ontvangen rente en royalty.
19. De regeling is waarschijnlijk een van de belangrijkste aangrijpingspunten voor belastingontwijking via *bfi's*. Feit is dat grote bedragen aan rente en royalty via *bfi's* naar *low tax jurisdictions* stromen.¹¹ Hierover wordt dus amper tot geen winstbelasting in het ontvangende land betaald. In combinatie met het ontbreken van bronbelasting in Nederland is sprake van *double non-taxation* en dus van ongewenst structuren.
 - a) Nederland is hier degene die belasting 'verliest' en dus ook primair verantwoordelijk om de voordelen van de regeling ongeldig te verklaren. Nederland heeft in 2013 enkele maatregelen genomen, waarbij de nadruk ligt op informatievoorziening over de situatie in Nederland. Naar onze mening is een betere handhaving van de bestaande substance-criteria hier echter niet het geëigende middel om misbruik te voorkomen. Naar ons weten is in de aanpak geen rechtstreekse relatie gelegd met het relevante aangrijpingspunt, namelijk de hoogte van de winstbelasting in het ontvangende land.
 - b) We adviseren daarom rente en royalty die via *bfi's* naar *low tax jurisdictions* stromen van de regeling uit te sluiten.¹²

Verdragennetwerk: in stand houden, maar meebewegen met antimisbruik en transparantie

20. Nederland hoort bij de top-3 van landen met de meeste belastingverdragen.¹³ Omdat Nederland een kleine, open economie is, is het raadzaam om dit brede netwerk in stand te houden.
21. De beleidsdiscussie gaat over het tegengaan van *treaty abuse*. In de kern relateert dit, in ieder geval vanuit een economisch perspectief, sterk aan substance. Nederland zal voordeel hebben bij effectieve internationaal geaccepteerde antimisbruikbepalingen maar moet beducht zijn voor al te restrictieve definiëring van de bewijslast.

¹¹ Alleen al aan rente bedraagt dit, afhankelijk van de definitie van *low tax jurisdiction*, €1,5 tot €4,6 miljard per jaar (gemiddeld over de periode 2006-2012). Hoewel het onmogelijk is op basis hiervan de exacte bedragen aan ontweken belasting als gevolg van deze rentestromen via *bfi's* vast te stellen, is het aannemelijk dat dit jaarlijks in de honderden miljoenen loopt.

¹² Het ligt in de rede dat in het kader van BEPS aangekondigde maatregelen zoals op vlak van substance-criteria en het hanteren van een *principal purpose* toets tot doel hebben dit soort structuren te voorkomen, maar het is twijfelachtig of hiermee de kern van het probleem wordt aangepakt terwijl lichtvaardig opgestelde wijzigingen op dit vlak negatieve consequenties kunnen hebben voor Nederland.

¹³ Per 1 januari 2013, gebaseerd op E&Y Worldwide Corporate Tax Guide: www.ey.com De verwachting is dat dit beeld de afgelopen twee jaar niet sterk is gewijzigd.

22. Een andere invalshoek betreft gegevensuitwisseling en transparantie. Meebewegen met automatische gegevensuitwisseling en transparantie is raadzaam, Het levert ook duidelijkheid op dat een verdragspartner alle middelen heeft om misbruik te voorkomen.
- a) Een aandachtspunt hier is de administratieve lasten die dit teweeg brengt voor het bedrijfsleven, denk aan *country-by-country reporting*. Anderzijds ligt juist hier voor Nederland een kans: de Nederlandse zakelijke dienstverlening is goed gepositioneerd om van de toegenomen eisen te profiteren met advies en administratieve afhandeling.
 - b) In deze discussie zou daarnaast meer aandacht mogen komen voor de waarde voor bedrijven van een ‘goed’ imago ten aanzien van belastingbetaling en de rol die aandeelhouders en consumenten (in de meest brede zin van het woord) in dit kader zouden kunnen spelen.

Verdragennetwerk – ontwikkelingslanden: meebewegen, o.a. door kennisoverdracht

23. Ontwikkelingslanden nemen een aparte positie in binnen de internationale fiscale beleidsdiscussie, ook als het gaat om het verdragennetwerk. Nederlandse belastingverdragen zijn er niet op gericht om ontwikkelingslanden te benadelen. Voor Nederland is een kwalitatieve handels- en investeringsrelatie met (opkomende) ontwikkelingslanden zeer waardevol. In lijn met het ontwikkelingsbeleid kondigde minister Ploumen onlangs aan om de belastingverdragen met 23 ontwikkelingslanden te heronderhandelen om verdragsmisbruik nadrukkelijker te voorkomen.
24. Ook het overdragen van fiscale kennis door Nederland, past in dit beleid. Die overdracht zou zich ook kunnen richten op het voorkomen van het gebruik van verdragen om via bfi's rente- en royaltystromen vanuit ontwikkelingslanden naar *low tax jurisdictions* te laten stromen. Nederland zou ontwikkelingslanden actiever kunnen ondersteunen bij het aanmerken van dit soort structuren om het benutten van voordelen onder het verdrag ongegrond te verklaren. Dit gaat een stap verder dan een antimisbruikbepaling en het uitwisselen van informatie.

Innovatiebox: meebewegen, maar S&O verklaring behouden

25. Deze regeling is niet relevant bij het voorkomen van dubbele belastingheffing. De regeling stimuleert *research & development*. Bijvangst is dat het Nederland aantrekkelijk maakt voor buitenlandse bedrijven. Veel landen hebben ondertussen een dergelijke regeling.
26. Nederland heeft recent een Brits-Duits voorstel over substance-criteria voor patentboxen omarmd, maar volgens ons terecht een voorbehoud gemaakt om winsten die voortkomen uit innovaties waarvoor een zogeheten S&O-verklaring is afgegeven ook onder innovatieboxen te laten (blijven) vallen. Bij een gedegen handhaving van de voorwaarden voor S&O, ligt misbruik door papieren verplaatsing niet voor de hand.

Rulingspraktijk: meebewegen met staatssteun-proof maken, duidelijkheid vooraf verdedigen

27. Bij rulings gaat het niet over afwijkende tarieven of regelingen. Het gaat er puur over om op voorhand zekerheid te krijgen over toepassing van de wetgeving, zoals de deelnemersvrijstel-

ling. Als andere landen gelijksoortige fiscale faciliteiten bieden, maar vooraf geen zekerheid geven, biedt de Nederlandse fiscus een voordeel door die zekerheid wel te geven.

- a) Het belang hiervan voor bedrijven is groot. Onzekerheid leidt tot kosten en risico's worden rechtstreeks ingeprijsd bij de beoordeling van voorgenomen transacties en investeringen. Los van de aantrekkingskracht die van rulings uitgaat, zijn zij economisch zeer waardevol.
 - b) Er is niets tegen rulings; zolang zij beslissingen weergeven op basis van een juiste interpretatie van geldende wetgeving kunnen zij gezien worden als naar voren gehaalde beslissingen – het vormt dus puur een afwijking in de tijd, niet op gebied van de fiscale inhoud. Nederland doet er goed aan deze 'duidelijk vooraf' te behouden en indien nodig te verdedigen.
28. De Nederlandse rullingpraktijk staat ter discussie in het nationale en internationale debat. Afspraken wordt weggezet als 'achterkamertjesdeals' die multinationals bevoordelen. Lux-leaks, de Starbucks-zaak en de geïntensiverde aandacht van de Europese Commissie en het Europees Parlement hebben dit beeld versterkt. Er wordt gesproken van staatssteun.
- a) In het geval van een *advance pricing arrangement* (apa) krijgt een onderneming vooraf zekerheid over de fiscale vaststelling van een zakelijke beloning tussen groepsmaatschappijen in verschillende landen. Die beloning moet realistisch zijn en mag niet kunstmatig hoog of laag zijn om zo te profiteren van de fiscale regels in verschillende landen.
 - b) Nederland is het meest gebaat bij openheid om aan te tonen dat de rullingpraktijk de toets der kritiek kan doorstaan. De Starbucks-zaak laat zien dat de combinatie van fiscale praktijk en staatssteunbeoordeling een complex geheel oplevert. Aan te raden is om in de rullingpraktijk meer aandacht te schenken aan een expliciete staatssteunbeoordeling (bijvoorbeeld aan het realiteitsgehalte van een zakelijke beloning bij een apa).

Literatuur

- Baarsma, B., Kerste, M., Weda, J. (2014), Brievenbusmaatschappijen, Business Contact, Amsterdam/Antwerpen.
- Bellingwout et al. (2012). Corporate taxation of headquarter services in Europe. Amsterdam and Mannheim.
- Deloitte (2013). Survey into substance, place of business and tax avoidance. 03-2013.
- E&Y Worldwide Corporate Tax Guide: www.ey.com
- Kerste, M., Baarsma, B., Weda, J., Rosenboom, N., Rougoor, W., Risseeuw, P. (2013), Uit de schaduw van het bankwezen, SEO-rapport 2013-31.
- Ministerie van Financiën (2014), Antwoorden op Vragen van het lid Omtzigt (CDA) aan de staatssecretaris van Financiën over misbruik van de innovatiebox, brief van de staatssecretaris van Financiën aan de Tweede Kamer, AFP/2014/952 U, 11 november 2014.
- OECD, documentatie ten aanzien van BEPS: <http://www.oecd.org/ctp/beps.htm>
- OECD (2014), Explanatory Statement, OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project, OECD. Alsmede onderliggende rapporten per actie, zie <http://www.oecd.org/tax/beps-2014-deliverables.htm>.
